

Summary

In the article «Hustav Adolph and Ungshturm Adolph Hitler's activity (1922–1925)» peculiarity of the origin process of the national-socialism of the youth organization on the territory of Weimar republic is revealed. The author analyses of the history of the youth policy of NSDAP in 1922–1925s, which is not absolutely known.

О. М. Казакова

НАЦИСТСЬКА ЕЛІТА НА ОКУПОВАНИХ ПОЛЬСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

Реалізація однієї із основних цілей німецького фашизму – створення “тисячолітнього рейху” – передбачала встановлення нацистами „нового порядку”. Для цього потрібна була перш за все нова міцна система управління. В останні роки у вивченні історії нацизму як зарубіжними, так і вітчизняними дослідниками увага привертається до проблем функціонування владних структур. Неабиякого значення набуло вивчення нацистської політичної еліти, яка здійснювала управління як в самій Німеччині, так і на окупованих територіях. Поряд з тим не достатньо розкрита „проблема співвідношення в нацистській системі панування методів терору, пропаганди та організаційно-політичного впливу, їх взаємозв’язки та взаємодію у різні періоди існування режиму” у тому числі на окупованих територіях [1, с. 92]. Безумовно, що все це має відношення і до процесу впровадження нацистських структур та діяльності нацистських функціонерів на окупованих польських землях.

У цій статті автор намагалась показати, що саме від діяльності нацистських функціонерів залежить хід та спрямованість нацистської окупаційної політики на польських територіях.

Ключову роль в реалізації окупаційної політики на етнічних польських землях відігравали нацистські функціонери, які очолювали новоутворені адміністративно-територіальні структури. Серед них слід відокремити Ганса Франка, Артура Грайзера та Альберта Форстера. На “приєднаних” до рейху польських землях А. Грайзер та А. Форстер очолили в жовтні 1939 р. нові імперські гау Край Варти та Гданськ – Західна Пруссія. Ганс Франк згідно з наказом від 12 жовтня 1939 р. “Про створення Генерального губернаторства на східних і південно-східних польських територіях” був призначений керівником цієї адміністративної одиниці. Саме ці нацистські лідери були головними архітекторами окупаційної політики на підпорядкованих їм територіях. Зосередивши в своїх руках усю повноту влади, вони найчастіше з власного розуміння здійснювали політику, в інтересах рейху або особистої користі.

Артур Грайзер народився 22 січня 1897 р. в окрузі Позен, у містечку Шрода. Його ідейні переконання привели до націонал-соціалістичного руху. У 1924 р. в Гданську за його участю була створена націоналістична організація “Шталевий шолом” [2, с. 114]. У ній він зарекомендував себе як активний діяч, брав участь у багатьох заходах цієї організації. Напередодні Другої світової війни його обрали головою сенату в Гданську. Згодом А. Грайзер вступає до лав СС та займає там досить високі посади. Відразу після нацистської окупації польських земель Артур Грайзер очолює цивільну адміністрацію у військовому окрузі Позен, а пізніше призначається гауляйтером [3, с. 198]. Слід зазначити, що за часів управління цією територією у Грайзера домінувало прагнення до зміцнення влади. Він планував Край Варти перетворити на вірцеву німецьку провінцію (Mustergau). Щоб досягти цієї мети, поведився надто жорстоко. Під його керівництвом здійснювалась політика, спрямована на масові виселення та винищення польського та єврейського населення. Етнічні чистки в окрузі Край Варти розпочалися у відповідності з системою “Дойче фольксліте”. Сортування населення окупованих територій здійснювалось, виходячи з того, яке воно мало відношення до німецької мови, німецької культури та німецького походження. Артур Грайзер особисто слідкував за виконанням цієї програми, за якою польське населення рівнялося до стану рабів.

Інше імперське гау Гданськ – Західна Пруссія в роки нацистської окупації очолив Альберт Форстер. Він народився 26 липня 1902 р. 3 1923 р. Форстер перебував у лавах НСДАП. Саме він очолив відділення штурмових загонів (СА) у Гданську [4, с. 223]. Після 1933 р. Форстер стає на чолі спілки німецьких службовців у регіоні, яка входила до складу Гданського робітничого фронту. Після поділу Польщі, восени 1939 р. призначається гауляйтером новоутвореної провінції на польських територіях [5, с. 295].

На підпорядкованій території А. Форстер проводив політику онімечення за власною програмою. Вона була спрямована на широку асиміляцію місцевого корінного населення, на що спонукали потреби в робочій силі й солдатах для вермахту. На думку А. Форстера, потрібно було онімечити перш за все промислових робітників, ремісників, селян, а також майже всіх чоловіків, придатних для військової служби. Поляки, які підписали національні списки, нарівні з німецьким населенням мали привілейоване становище. Все інше населення імперського гау Гданськ – Західна Пруссія, зокрема

євреї, депортувалось та поступово знищувалось. Така, більш лояльна політика Альберта Форстера по відношенню до місцевого населення викликала невдоволення у гауляйтера Артура Грайзера. Останній неодноразово скаржився на свого колегу вищому керівництву рейху. Це свідчить перш за все про розбіжності у політиці нацистської Німеччини на окупованих територіях, а також про бажання нацистських лідерів на місцях проводити політику за власним розумінням.

Керівником Генерального губернаторства був призначений провідний німецький політичний діяч Ганс Франк. Він народився 23 травня 1900 р. в Карлсруе у родині адвоката. Закінчив гімназію у Мюнхені. Відразу ж після іспитів на атестат зрілості Франк, як і багато інших німців, був призваний на військову службу й потрапив до баварського піхотного полку “Король”. Проте за Першої світової війни через вікові обмеження прослужив лише рік. Після закінчення війни вступив до одного з підрозділів “Добровольчого корпусу” – фрайкору [6].

Вже в ці роки Г. Франк дуже вороже ставився до комуністичних ідей. Він вважав їх “розпачливим божевільям” [7, с. 248]. А у квітні 1919 р. навіть брав активну участь у вуличних боях із комуністами, які проголосили Баварську Радянську республіку. У тому ж 1919 р. він вступає до лав Німецької робітничої партії (ДАП), у вересні 1923 р. стає членом СА (загону штурмовиків) і бере активну участь у перших акціях націонал-соціалістів, у тому числі і в горезвісному “пивному путчі”. Після поразки цього антиурядового виступу правих радикалів у столиці Баварії Мюнхені Г. Франк емігрує до Австрії. Саме тут він отримує фахову освіту. Вивчає юриспруденцію та історію людського суспільства. Інтерес саме до цих наук з’явився у нього ще наприкінці Першої світової війни [7, с. 249]. У 1926 р. він отримує диплом юриста, повертається до Німеччини і починає адвокатську діяльність у Мюнхені. На судових засіданнях Франк неодноразово захищає діячів НСДАП. На один із таких судових процесів у якості свідка був викликаний А. Гітлер, на якого справили неабияке враження професійність Г. Франка та його вдала промова. Як зазначає німецький історик Х. Клесман, який досліджував біографію Г. Франка, саме ця обставина сприяла досить стрімкій кар’єрі останнього. Так, фіюрер запропонував Г. Франку посаду особистого адвоката та поставив його на чолі юридичного відділу НСДАП. Молодий юрист представляв інтереси А. Гітлера на багатьох судових процесах. Неодноразово, починаючи з 1932 р., одержував особливо делікатні замовлення від керівництва НСДАП [8, с. 16].

Після приходу А. Гітлера до влади Г. Франк обіймав ряд вищих посад. З 1933 по 1934 рік він – міністр юстиції Баварії. У 1934 р. отримує посаду рейхсміністра юстиції та стає членом німецького уряду як рейхсміністр без портфеля. Г. Франку було злегка за тридцять, коли він став рейхсляйтером права та президентом Німецької юридичної академії, засновником Інституту німецького права і президентом Міжнародної юридичної палати [7, с. 249].

Німецька юридична академія нараховувала в 1937 р. 300 членів і працювала в різноманітних правових комісіях. В одній із них, комісії «Право і філософія» працював Ганс Франк разом із професором Едме, керівником архіву Ніцше. Ця комісія займалася переробкою основного зводу німецького права – цивільного зводу законів від 1896 р. Для нової правової системи Німеччини потрібні були лише окремі закони, перероблені у відповідності з расовою доктриною. Свою діяльність, пов’язану зі створенням нового правового кодексу, Франк вважав дуже важливою. Він говорив: “Поновлення німецького права, що має спиратись на суворі наукові методи, повинно стати базою для поширення націонал-соціалістичного світогляду” [7, с. 252].

Франк із великою пошаною ставився до італійських фашистів на чолі з Беніто Муссоліні, цінував італійську культуру. На це вплинуло і його родове походження: бабуся Франка була італійською графинєю [9, с. 82]. Під час офіційної поїздки до Риму у 1936 р. Франк особисто зустрічався з Б. Муссоліні.

Логічним продовженням вдалої кар’єри Г. Франка стало його призначення губернатором східних та південно-східних польських територій [10, с. 34]. У своїх руках він зосереджує усю законодавчу та виконавчу владу, підпорядковуючись лише А. Гітлеру. Ульріх фон Кассель так характеризував його діяльність як генерал-губернатора: «Франк поводився, як божевільний паша» [11, с. 104]. Про жорстокість, свавілля та беззаконня, з якими реалізовував Г. Франк німецьку політику в Польщі, красномовно свідчить його інтерв’ю від 6 лютого 1940 р. кореспондентові німецької газети «Фолькішер Беобахтер» Клайсу. Коли Франку поставили запитання щодо відмінностей у німецькій політиці на території Чехії та Генерального губернаторства, він сказав так: «У Празі було ... розвішано плакати про те, що сьогодні розстріляно 7 чехів. Якби я захотів віддати наказ про те, щоб розвішували плакати про кожних сім розстріляних поляків, то в Польщі не вистачило б лісів, щоб виготовити папір для тих плакатів. Ми повинні діяти жорстоко» [12, с. 112]. У ГГ за управління Ганса Франка дійсно проводилась жорстка політика. Так, євреї та поляки засуджувалися до страти за найменшу протидію німцям або за збиток новому суспільному устрою. Найбільших утисків зазнавало єврейське населення. Вже до грудня 1942 р. понад 85 % польських євреїв було відправлено до “таборів смерті”.

Під керівництвом Ганса Франка здійснювалося методичне руйнування Польщі як етнічного утворення й посилювалось використання людських та матеріальних ресурсів задля благополуччя Німеччини на підпорядкованій йому території. Проводилась тотальна конфіскація єврейської та польської власності. Вилучені з польських музеїв художні цінності нерідко потрапляли до власного

будинку Франка в Шлієрзеє (у Південній Німеччині); було дозволено таємно вивозити з Польщі в Німеччину твори мистецтва та художні цінності.

Свою резиденцію в Польщі Генеральний губернатор улаштував поблизу Кракова у Вавельському замку. Йому приємно було вважати себе меценатом, і у Вавелі він прагнув створити своєрідний «острів культури» серед «слов'янського світу варварів». У Краківську фортецю, побудовану в традиціях італійського Ренесансу, запрошувалися поети, музиканти, актори та вчені з усього генерал-губернаторства, влаштовувалися спектаклі, звані обіди. Але не слід забувати, що робилося це за рахунок систематичного розграбування культурних цінностей і надбань польського народу. У Вавелі частково знаходилися колекції творів мистецтва Королівського замку, Кафедрального собору, Монетного двору, Національного польського музею і т. ін. [13, с. 384].

З метою ще більшого посилення власних позицій в країні Франк вдавався до політичного маневрування. Він прагнув мати «добрі стосунки» з польськими заможними прошарками, робітниками та селянами, особливо починаючи з 1943 р., коли намітилися серйозні зміни в міжнародній ситуації. Як зазначив у своєму щоденнику польський журналіст Ландау, під час однієї з промов у квітні 1943 р. Франк дуже «лагідно» звернувся до поляків і українців, обіцяючи їм за прояву лояльності поліпшити продовольче забезпечення, як тільки дозволять умови військового часу [14, с. 65]. Хоча насправді ніяких істотних змін у продовольчих нормах не відбулося.

25 липня 1943 р., розмовляючи з представниками так званої польської окупаційної ради (до якої входили польські імущі прошарки), Франк заявив, що він домігся згоди на послаблення дискримінаційної політики в губернаторстві і має намір розмовляти з поляками, «як європейцям з європейцями» [15, с. 226; 16, с. 151]. Генерал-губернатор вважав, що, знайшовши спільну мову з поляками, можна буде зберегти в країні, яка була безпосереднім тилом вермахту, спокій, більш повно використовувати економічний потенціал губернаторства та його робочої сили, придушити підпілля.

Охарактеризувати особу Франка неможливо, не згадавши його тривалу, але малоуспішну боротьбу з керівництвом СС. Своє ставлення до поліцейської держави він виявляв ще в 1934 р., коли брав участь у демонстрації протесту проти створення концтаборів. Франк радив обходитися, наприклад, розстрілами. Виступаючи на захист німецького права («Немає імперії без права! Немає німецької нації без права!») [17, с. 286] проти злочинів політичної поліції, він найчастіше мав на меті свої особисті інтереси.

Ставши губернатором Польщі, Франк прагнув зміцнити власні позиції і стати всесильним володарем на польських землях. Його повноваження, згідно з указом Гітлера, були тут справді необмеженими. Проте керівництво СС та поліції, що вважалися частиною окупаційної адміністрації, залежало від Франка суто формально, тому що практично Вільгельм Крюгер (глава СС і поліції в губернаторстві) підпорядковувався лише Генріху Гімлеру [18, с. 143]. Подібний стан речей призводив до нехарактерного для німецької адміністративної традиції хаосу компетенцій та анархії влади.

Відмінності у підходах до реалізації окупаційної політики на польських землях та суперечки особисто часто виникали між рейхсфюрером СС Г. Гімлером та губернатором Г. Франком. Гімлер не бажав допустити розширення компетенцій цивільної адміністрації у губернаторстві, він прагнув встановлення повного контролю на польських землях, зменшення всілякого Опору. Ці задуми керівництво СС планувало провести завдяки посиленню масових репресій, виселень та інше. Г. Франк, навпроти, відстоював більш „м'яку” лінію, вважаючи, що саме таким чином можливо досягти значно кращих результатів у процесі організації поставок продуктів харчування, сировини, робочої сили рейху. Відносини між Франком, що не бажав терпіти «обмеження» своєї монопольної влади, Гімлером і Крюгером із самого початку панування на польських землях були надзвичайно напруженими, являючи собою приклад внутрієлітної боротьби, що повсюдно точилася між представниками владних структур нацистської Німеччини. Ці суперечки, як вважає російський дослідник О. Пленков, в період 1942–1943 рр. вилилися у двовладдя [19, с. 480]. Подібною була ситуація і на „приєднаних” до рейху польських землях. Значні суперечки під час окупації неоднаразово виникали між А. Форстером та Г. Гімлером. Досить яскраво різні підходи до реалізації окупаційної політики проявились під час проведення акцій виселення євреїв та поляків. Крім нацистської цивільної адміністрації та СС боротьба компетенцій виникала і серед вищого керівництва вермахту, та представників економічних відомств на польських територіях.

Поставши перед Міжнародним військовим трибуналом у Нюрнбергу, Ганс Франк намагався виправдати свої дії. Він удавався до досить поширеного прийому – прикидався такою слабохарактерною, безвольною людиною, що діяла за велінням “сильної особистості” – фюрера. Говорив, що часом йому здається, ніби в ньому уживаються дві людини: “Одна – це я сам, Франк, – говорив він, – який стоїть перед вами, а інша – цілком інша людина, що була нацистським фюрером. І іншої я себе запитую, як та людина могла робити подібні справи?” [20, с. 36]. Маються на увазі неймовірні злочини, пограбування, які скоювалися на окупованих польських територіях. Ще на початку своїх свідчень Г. Франк заявив, що відчуває “свою велику провину” за злочини, скоєні на окупованих польських територіях. Однак ці та наведені раніше свідчення стосовно свого захисту, головним чином, пояснюються спробою довести, що фактично він не є відповідальною особою. Він

відавав лише накази про заходи щодо упокорення місцевого населення. Вся відповідальність за скоєння злочинів, як стверджував Франк в ході судового процесу, лежить на поліції СС та її численних підрозділах [21, s. 174]. А оскільки поліцейські структури безпосередньо не підпорядковувалися губернатору, то він навіть не знав про те, що відбувалося на підвладних йому територіях, тим більше в концтаборах. У зв'язку з цим необхідно зазначити, що, дійсно, більша частина злочинних діянь, інкримінованих Франку, здійснювалася поліцейським апаратом. Можливо, деякі злочини, що мали місце в Генеральному губернаторстві, були скоєні навіть без його відома. Проте не підлягає сумніву той факт, що Франк був добровільним та свідомим учасником застосування силових та репресивних заходів на польських територіях, які призвели до загибелі мільйонів людей серед цивільного населення. Міжнародний трибунал у Нюрнберзі визнав Ганса Франка винним у військових злочинах і злочинах проти людства. 16 жовтня 1946 р. його вирок було виконано: одного із головних злочинців нацистської Німеччини Франка повісили на повірі в'язниці Нюрнбергу [22, арк. 163–164]. Артур Грайзер та Альберт Форстер у 1946 р. були засуджені на судових процесах у Польщі теж до страти.

Отже, ми можемо зробити висновок, що керівниками окупованих польських територій призначались найбільш безкомпромісні нацистські лідери. Для них характерним було прагнення до зосередження необмеженої влади у власних руках. Основні напрямки „нового порядку” представники нацистської еліти найчастіше здійснювали за власного розуміння в інтересах рейху або особистої користі. У Генеральному губернаторстві та на „приєднаних” до рейху польських землях значно яскравіше, ніж на інших територіях виявилась конфронтація між керівниками різних ланок у нацистській системі управління. Дослідження останніх років підтверджують думку, що саме від цих нацистських функціонерів залежали хід та спрямування нацистської політики. Г. Франк, А. Грайзер, А. Форстер та інші несуть безпосередню відповідальність за реалізацію нацистської політики на польських землях.

Джерела та література

1. Галактионов Ю. В. Феномен национал-социализма. Нерешенные проблемы истории. Взгляд с рубежа XXI века // Германия и Россия: События, образы, люди. – Воронеж, 2000. – Вып. 3.
2. Łuczak Cz. Polska i Polacy w drugiej wojnie światowej. – Poznań, 1993.
3. Ramme A. Służba bezpieczeństwa SS. – Warszawa, 1984.
4. Deutsche Politik in Polen 1939–1945 / Von I. Geiss. – Berlin, 1988.
5. Matusak P. Ruch Oporu w przemyśle wojennym okupanta hitlerowskiego na ziemiach polskich w latach 1939–1945. – Warszawa: MON, 1983.
6. ДАРФ. – Ф. 7445. – Спр. 1694. – Арк. 150; Спр. 1705.
7. Klessmann Ch. Der Generalgouverneur Hans Frank // Vierteljahreshefte für Zeitgeschichte. – 1971. – № 3.
8. Geiss I. Die deutsche Politik im Generalgouvernement Polen 1939 – 1945 // Aus Politik und Zeitgeschichte. – 1978. – B. 34.
9. Deuerlein E. Der Aufstieg der NSDAP in Augenberichten. – Düsseldorf, 1992.
10. Broszat M. Nationalsozialistische Polenpolitik 1939 bis 1945. – S. 34.
11. Das Diensttagebuch des deutschen Generalgouverneurs in Polen, 1939 – 1945 / W. Jakobmeyer, W. Präg. – Stuttgart, 1975.
12. U. von Hassel. Von anderen Deutschland. – Zürich, 1946.
13. Housden M. Hans Frank. – Emporenuilder in the East, 1939 – 1941 // European History Quanterey. – 1994. – № 24.
14. Bracher K., Sauer W., Schulz G. Die nationalsozialistische Machtergreifung 1933/34. – Köln, 1962.
15. Нюрнбергский процесс над главными немецкими преступниками: В 8 т. / Юридическая литература. – М., 1997. – Т. 7.
16. Maierk. Ruchniewicz K., Becher Ursula A.I. Deutschland und Polen im zwanzigsten Jahrhundert. Quellen und Materialien // Deutschland und Polen im zwanzigsten Jahrhundert: Analysen – Quellen – didaktische Hinweise / Hrgs. Ursula A. I. Becher. – Hannover: Hahn, 2001.
17. Hilberg R. Die Vernichtung der europischen von Christian Seeger, Harry Mayor, Walle Bengs und Wilfred Szepan. – Frankfurt am Mein: Fischer Taschbuch Verlag, 1993. – Bd. 1.
18. Malaporte C. Kaputt. – Karlsruhe, 1961.
19. Пленков О. Ю. Третий Рейх. Социализм Гітлера (Почерк истории и идеологии). – СПб., 2004.
20. Носкова А. Ф. Разорение экономики Польши гитлеровской Германией 1939–1944 (территория генерал – губернаторства). – М., 1971.
21. Landau L. Kronika lat wojny i okupacji: W 3 t. / PWN. – Warszawa, 1962. – T. 1.
22. Archiwum Akt Nowych w Warszawie (AAN). – Sygn. 202.

Summary

The article is devoted to the analysis of the conditions and peculiarities of the activities of the Nazi elite on the ethnic Polish lands. According to the research, which is based on the original documents and materials, it is

proved that top representatives of the German management staff on Polish lands such as G.Frank, A.Forster and A.Graizer greatly influenced on the development and features of Nazi "new order" in occupied Poland.

Л. П. Шваб

МОДЕЛЬ ДЕРЖАВНОГО УСТРОЮ ПОЛЬЩІ В СТРАТЕГІЧНІЙ І ТАКТИЧНІЙ КОНЦЕПЦІЇ СОЮЗУ ПОЛЬСЬКИХ ПАТРІОТІВ ТА ЦЕНТРАЛЬНОГО БЮРО ПОЛЬСЬКИХ КОМУНІСТІВ В МОСКВІ (1943–1944 рр.)

Від часу утворення і легітимізації діяльності Польської Робітничої Партії (ППР) в Польщі сформувався партійний осередок, що наполегливо виробляв практичну концепцію нового державного устрою. ППР представляла «наукове бачення», що означало: партія знає все про історичні інтереси пролетаріату й про автентичну свідомість робітників, оскільки емпірична свідомість не досягає такого розуміння. Отже не обов'язково зважати на бажання і прагнення того ж таки пролетаріату, окрім тактичних цілей, інтереси якого вона представляла.

Іншим важливим осередком, де кристалізувалися погляди на державний устрій повоєнної Польщі, було середовище польських комуністів у Радянському Союзі, скупчене в інспірованій радянським урядом організації Союзу Польських Патріотів (ЗПП) (1943) та Центральному Бюро Польських Комуністів (ЦБКП), що утворилося в січні 1944 р. при ЦК ВКП(б). Бюро чинило негласний нагляд за діяльністю ЗПП, а його члени формували персональний склад Президії Головної Управи (ПЗГ) цієї організації. Формально члени ЦБКП перевіряли членів колишньої Комуністичної Партії Польщі в СРСР. Реально розглядали питання, пов'язані з перспективою зміни влади у Польщі, аналізували ситуацію в окупованій країні, оцінювали рішення Крайової Ради Народової (КРН) та ППР [1; 2, s. 57] тощо. Після визволення Польщі з-під німецької окупації сформульовані в СРСР засади державно-партійного будівництва справили великий вплив на політичне життя і державне управління в країні.

Загальні риси майбутнього політичного устрою Польщі як парламентсько-демократичної держави окреслила «Deklaracja ZPP w sprawach programowo-politycznych», ухвалена I з'їздом ЗПП 10 червня 1943 р. У документі немає прямих тверджень про претензії комуністів і лівих на владу, текст завуальований загальними фразами: «Вереснева катастрофа довела, що довоєнний політичний устрій необхідно ліквідувати, так само, як старі форми та ідеї; народ потребує об'єднання на нових засадах, узгоджених з сучасними умовами» [3, s. 83]. Як зауважив Єжи Ягелло, не всі дотримувалися думки про «парламентарну демократію», переважно ті, котрі не мали комуністичного минулого. Вони пропонували відбудувати політичний устрій Польщі за взірцем ліберальної Чехословаччини, що означало: до участі в політичному житті допускаються всі легальні довоєнні партії і разом з комуністичною формують коаліційний уряд [4, s. 54; 2, s. 36–37].

Серед сформованих в СРСР концепцій майбутнього державного устрою Польщі на особливу увагу заслуговують погляди Альфреда Лампе. Комуніст-теоретик був прихильником ідеї 17 Республік. Проте Кремль відхилив ідею інкорпорації Польщі до складу Радянського Союзу і Лампе пристав до концепції „саморозвиваючої Польщі у сфері інтересів СРСР”. Пізніше став основним ідеологом ЗПП, співавтором програми цієї організації, а також проекту програми Польського Національного Комітету (ПKN), на який, за задумом його польських і радянських творців, покладалися функції польського тимчасового уряду. Перші заходи навколо ПKN розпочалися на межі жовтня–листопада 1943 р. Передбачаючи сценарій розвитку подій в Польщі після перемоги Червоної Армії над III Райхом, Лампе закликав польських комуністів подолати догматизм мислення і цілей, розгледіти в історичній ситуації національну специфіку. Був переконаний і вимагав застосування цілком відмінних від СРСР засобів боротьби за владу і будівництва соціалістичного суспільства. Лампе теоретично припускав економічну і політичну еволюцію до держави комуністичного типу. «Така теоретична можливість, – писав Лампе, – повинна стати фундаментом нової стратегії і тактики пролетаріату, який шукає засоби політичного впливу на загальнополітичну ситуацію» [5, s. 32]. Щодо процесів консолідації польської лівих з СРСР під егідою Союзу Польських Патріотів, Лампе влучно зауважив, що приклад ЗПП не може бути взірцем для Польщі, оскільки всі політичні процеси в СРСР відбуваються в умовах монополії однієї політичної сили, але „дехто розглядає можливість перенесення таких стандартів у Польщу» [5, s. 30]. Цікаво, що передумови, на які покладав свої розрахунки Лампе, збігаються з гіпотезою соціолога Лешка Новака, який «винайшов» поняття «немарксистський історичний матеріалізм» і вважав, що комунізм прийшов до Польщі одразу з війною 1939 р., а підставою його були економічні та соціальні перетворення 1939–1945 рр. Війна, на думку Лампе, спровокувала глибоку депресію всієї політичної системи, програми і методи діяльності партій перестали відповідати новим цілям, стара керівна еліта